

Nadace
Ivana Dejmala
pro ochranu prírody

PROJEKT ZVÝŠENÍ STABILITY LESNÍCH POROSTŮ NA LIBERECKU V ROCE 2024

Nadace Ivana Dejmala pro ochranu prírody

sídlo: Vaňurova 465/20, 460 07 Liberec 3 | kancelář: Matoušova 453/21, 460 01 Liberec 3

IČ: 467 460 30

zastoupená Mgr. Ondřejem Petrovským, ředitelem

tel: 605 701 503 | email: info@nadaceivanadejmala.cz | web: www.nadaceivanadejmala.cz

bankovní spojení: 346 35 88/0300

DUBEN 2024

POPIS PROBLEMATIKY

Jedním ze základních problémů ochrany přírody a krajiny v České republice zůstává pokles biodiverzity na úrovni druhů, ekosystémů a s tím související narušená ekologická stabilita. Snížení rozmanitosti a početnosti původních druhů je důsledkem devastace krajiny a přírodních zdrojů našeho území v posledních desetiletích.

Nevhodný způsob hospodaření a znečišťování životního prostředí se odrazil i na stavu našich lesů. Celkově byly lesy a lesní půdy ve střední Evropě postiženy dlouholetým a intenzivním působením imisí a kyselých dešťů. Tyto negativní dopady průmyslových vlivů byly v našich podmínkách umocněny systémem obhospodařování lesů, který byl dlouhodobě zaměřen na jednostrannou podporu dřevoprodukční funkce. Důsledkem jsou dnešní převážně věkově i druhově monokulturní smrkové lesní porosty s výrazně sníženou odolností proti nepříznivým vlivům. Aktuálně také na řadě míst napadené kůrovcovou kalamitou.

HISTORIE PROJEKTU A CO JSME JIŽ DOKÁZALI

Po dlouhém období pěstování stejnověkových monokulturních lesních porostů za významného použití holosečného způsobu obhospodařování dochází v posledních letech v rámci České republiky k opětovnému návratu využívání šetrnějších způsobů hospodaření v lesích. Již od vzniku naší nadace podporujeme druhově rozmanité lesní porosty, které jsou nezbytné pro dlouhodobě stabilnější a přirozenější lesy, které zároveň zvyšují retenci vody v krajině. V počátcích se jednalo o programy zaměřené vyloženě na záchranu původního genofondu přímo v Jizerských horách, které byly postiženy významnou ekologickou katastrofou. Ta vedla k odlesnění více než 100 km² náhorních plošin. V současné době je situace již mnohem lepší, ale stav se vrací k normálu velice pomalu. V posledních letech intenzivně cílíme k vyšší druhové i věkové biodiverzitě lesa a tuto snahu přenášíme do lesů na Liberecku. Spojili jsme se s odborným lesním hospodářem Ing. Janem Dudou, který se stará o obecní, církevní i soukromé lesy v okolí Liberce a hospodář v nich nepasečným způsobem v souladu se zásadami Pro Silva Bohemica, které preferují přírodě blízké hospodaření v lesích, tedy co možná největší využití přírodních procesů za účelem lepšího a trvalejšího hospodářského výsledku. Jedním z cílů je vnášet do porostů vyšší zastoupení jedlí a listnatých stromů. I díky příspěvkům našich dárců se za posledních deset let podařilo v Jizerských horách a na Liberecku vysázet 375 573 sazenic převážně buků, dubů nebo jedlí, na které naše nadace přispěla částkou téměř 7,5 miliónu korun. V naší snaze budeme pokračovat i v letošním roce.

CO JE CÍLEM PROJEKTU

Dlouhodobé zkušenosti lesních hospodářů, které byly podtrženy vývojem posledních let ukazují, že pouze druhově a věkově rozmanitý les může odolávat nepříznivým podmínkám, které v současné době graduji. Jedná se o dlouhodobá suchá období a s nimi související aktuální kůrovcová kalamita. Zdravý a přirozený les by si s takovými vlivy dokázal poradit mnohem lépe a nedocházelo by ke vzniku tak rozsáhlých holin. Sázíme na změnu způsobu hospodaření v lesích a to přechodem na podrostní, výběrný způsob, který bude mít v podmínkách vybraných lesích nejširší využití a to zejména v částech lesních porostů, kde výrazně převažují ekologické a environmentální funkce nad funkcí produkční. Nízké a nerovnoměrné zastoupení listnatých dřevin a jedle si žádá jejich umělé zavádění. Je nezbytné důsledně využívat možnosti řízené přirozené obnovy všude tam, kde jsou pro tento postup a očekávané pozitivní výsledky vhodné předpoklady. K realizaci našeho záměru a k dosažení tohoto cíle slouží i náš projekt zvýšení stability lesních porostů na Liberecku. Jedná se o nekomerční projekt realizovaný převážně v obecních lesích. Naším cílem je dosažení stability, trvalosti a vyváženosti plnění všech funkcí lesa. Předpokladem pro jeho dosažení a udržení je respekt k lesu jako ekosystému se složitými vazbami.

České lesy, ty na Liberecku nevyjímaje, mají již dlouhodobě přemnožené stavy spárkaté zvěře, která způsobuje významné škody na nových výsadbách. Tím je prakticky znemožněna přirozená obnova lesa. Bez kvalitní ochrany vysázených sazenic by neměly dlouhodobou perspektivu. Snižování stavu zvěře na únosnou úroveň se příliš neděje a proto je potřebné budovat oplocenky a sazenice ochraňovat nátěry repelenty.

LOKALIZACE PROJEKTU

Zájmové lokality projektu zvýšení stability lesních porostů na Liberecku jsou převážně součástí obecních pozemků určených k plnění funkcí lesa. V letošním roce přibyly stanoviště výsadeb i přímo v CHKO Jizerské hory na katastru území obce Oldřichov v Hájích.

Vlastník/ Katastrální území	Druh sazenic	Počet sazenic na lokality (ks)	Ochrana sazenic IO = individuální ochrana	Zaujatá výměra v projektu (ha)
Město Rychnov u Jablonce nad Nisou	Buk lesní	14 500		2,05
	Jedle bělokorá	6 600	240 m oplocení	1,32
	Modřín opadavý	1 000		0,31
Obec Rádlo	Buk lesní	6 500		0,65
	Jedle bělokorá	3 800		0,76
Obec Jeřmanice	Buk lesní	1 500		0,15
Obec Dlouhý Most	Buk lesní	1 500		0,15
	Jedle bělokorá	100		0,20
Obec Šimonovice	Buk lesní	5 000		0,50
	Jedle bělokorá	1 000	400 m oplocení	0,12
Obec Bílý Kostel nad Nisou	Buk lesní	300		0,03
	Javor mléč	100		0,10
	oprava pův. opl.		400 m oplocení	
Obec Kryštofovo Údolí	Jedle bělokorá	800	320 m oplocení	0,16
Město Hrádek nad Nisou	Buk lesní	3 000		0,30
	Dub letní	1 400	200 m oplocení	0,14
	Javor mléč	100		
	likvidace pův. opl.		-160 m oplocení	
	náhrada IO		60 ks IO	
Obec Rynoltice	Buk lesní	3 000		0,30
	Javor mléč	520		0,04
Jan Konrád - Líšný	Jedle bělokorá	800		0,16
Martina Šnajdrová - Žibřidice	Buk lesní	1 000		0,10
	Jedle bělokorá	200	80 m oplocení	0,04
Václav Škoda - Minkovice	Buk lesní	1 000		0,10
	Jedle bělokorá	400	160 m oplocení	0,08
Obec Oldřichov v Hájích	Dub letní	1 600	280 m oplocení	0,16
	Jedle bělokorá	3 600	1 375 m oplocení	0,80
	oprava pův. opl.		784 m oplocení	0,65
	likvidace pův. opl.		-1 130 m oplocení	1,16
	náhrada IO		157 ks IO	
Greycat film z.s. – Horní Maxov	Jedle bělokorá	400	160 m oplocení	0,08
Celkem		59 720	5 689 m/ 217 ks IO	10,61

OBEČNÉ POŽADAVKY NA KVALITU SAZENIC

Jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících úspěšnost výsadeb je kvalita použitého sadebního materiálu, který vždy podmiňuje úspěšnost následujícího vývoje lesního porostu. Jedině přísným dodržováním předepsané kvality zabráníme neúměrným ztrátám při obnově lesních porostů a zajistíme tak předpoklad pro budoucí naplnění všech požadovaných funkcí lesa včetně zajištění odolnosti a stability zakládáných lesních porostů. Využity budou sazenice krytokořenné – tzv. rašelino-celulózoové kelímky (RCK), které jsou pro plánovanou podzimní výsadbu vhodné.

PŘEHLED MNOŽSTVÍ A TYPŮ SAZENIC

Sazenice (krytokořená)	Počet (ks)	Cena za kus s DPH	Celkem s DPH
Buk lesní (36–50 cm)	37 300	17,50 Kč	652 750 Kč
Jedle bělokorá (26–35 cm)	17 700	25,50 Kč	451 350 Kč
Dub letní (36–50 cm)	3 000	17,50 Kč	52 500 Kč
Javor mléč (36–50 cm)	720	18,50 Kč	13 320 Kč
Modřín opadavý (50+ cm)	1 000	18,00 Kč	18 000 Kč
Celkem sazenice	59 720		1 187 920 Kč

SOUHRNNÝ ROZPOČET PROJEKTU

Položka	Množství	Cena
Sazenice stromů – nákup sadebního materiálu	59 720 ks	1 187 920 Kč
Náklady na výsadby – práce (9 Kč á kus)	59 720 ks	537 480 Kč
Výstavba oplocenek pro jedle a duby (170 Kč á metr)	3 215 m	546 550 Kč
Vylepšení stávajících oplocenek – použití kovových sloupků (130 Kč á metr)	1 184 m	153 920 Kč
Likvidace dožilých oplocenek (30,25 Kč á metr)	1 290 m	39 023 Kč
Individuální ochrany sazenic (72,60 Kč á kus)	217 ks	15 754 Kč
Celkové náklady včetně DPH		2 480 647 Kč

PRŮBĚH PROJEKTU

Proběhlo vytipování pozemků pro výsadby a volba vhodných druhů dřevin, během jara budou tyto sazenice objednány a dle potřeby budou vyzvednuty ze školek. Během léta a brzkého podzimu proběhne výstavba oplocenek a opravy některých starších, které již potřebují renovaci. Ty pak budou chránit jedle před okusem pupenů a větví ale i ohryzem kůry a vytloukáním. Následně budou sazenice pod odborným dohledem dle klimatických podmínek vysazovány během podzimu letošního roku a v dalších letech bude probíhat následná péče např. i formou ožínání, nátěry repelenty (u buků a modřínů) či opravou oplocenek (u jedlí a dubů). V letošním roce budou dříve vysázené porosty doplňovány o další druhy dřevin v menších hloučcích, které budou před zvěří ochráněny individuálními ochranami neb oplocenky by v těchto menších ploškách nedávaly smysl. Následnou péči a udržitelnost projektu zajistí realizátor projektu odborný lesní hospodář Ing. Jan Duda ve spolupráci s obcemi i soukromíky, na jejichž pozemcích se bude projekt provádět. Na výměnu sloupů některých oplocenek, které budou nahrazeny opakovaně použitelnými kovovými sloupy, v letošním roce také přispějeme. Všichni majitelé lesa se zároveň zavazují, že budou ve svých lesích hospodařit nepasečným způsobem dlouhodobě.

O CO ŽÁDÁME

Realizace celého projektu je závislá na finančních prostředcích, které se nám podaří získat od našich dárců. Dovolte mi tedy se na Vaši společnost obrátit s žádostí o podporu výsadeb druhově rozmanitých lesů na Liberecku. Celkový rozpočet projektu činí v letošním roce 2 480 647,- Kč, z čehož naše nadace uhradí nákup i výsadbu 59 720 sazenic a náklady na jejich ochranu před zvěří, dále pak opravu některých starších oplocenek a výměnu sloupů za opakovaně použitelné kovové. Byli bychom Vám a Vaší společnosti velice vděční, pokud byste nám s financováním projektu pomohli. Realizace probíhá již od roku 2015 a letos navazuje na předchozí úspěšný průběh, během kterého bylo vysázeno již přes 375 tisíc sazenic. S žádostí o dar se obrácíme na vícero subjektů a věříme, že se nám na realizaci projektu podaří nezbytné finance sehnat. Samotní vlastníci lesa se budou v příštích letech spolupodílet nad rámec předloženého rozpočtu úhradou následné péče a zajistí tak dlouhodobou udržitelnost projektu. Prostředky na část financování máme připravené i ve vlastním rozpočtu.

CO MŮŽEME NABÍDNOUT

Rozhodnete-li se nás podpořit, nabízíme Vám prostor pro Vaše logo v benefičním kalendáři Zaostřeno na Jizerky 2025, který má již třináctiletou tradici a u veřejnosti je velice oblíbený. Dále bude Vaše společnost uvedena i ve výroční zprávě a na našich internetových stránkách. A to vše ve spojení s projektem, který bude pomáhat posilovat druhovou rozmanitost lesa, jenž je nezbytná pro jeho dlouhodobou, přirozenou a zdravou budoucnost.

O NADACI

S ochranou přírody pomáháme již 30 let a za tu dobu jsme přispěli na stovky projektů částkou přesahující 33 miliónů korun. V loňském roce se nám peníze na projekty scházely od mnoha štědrých dárců, a i díky tomu jsme nakonec projektům zlepšující životní prostředí kolem nás pomohli částkou 3 milióny korun. Zaměřili jsme se nejen na výsadbu druhově rozmanitých lesů, ale také na projekty pomáhající se zadržováním vody v krajině, pokračovali jsme i s podporou ekologické výchovy dětí či kampaní na záchranu tetřívka v Jizerských horách. Pomáháme na mnoha dalších místech a snažíme se pro další generace zachovat životní prostředí v co nejlepším stavu. Lépe, než tisíce slov Vám naši činnost představíme ve videu, které jsme si pro Vás z naší činnosti připravili, podívejte se sami: <https://youtu.be/UJZyCkp2PiI>

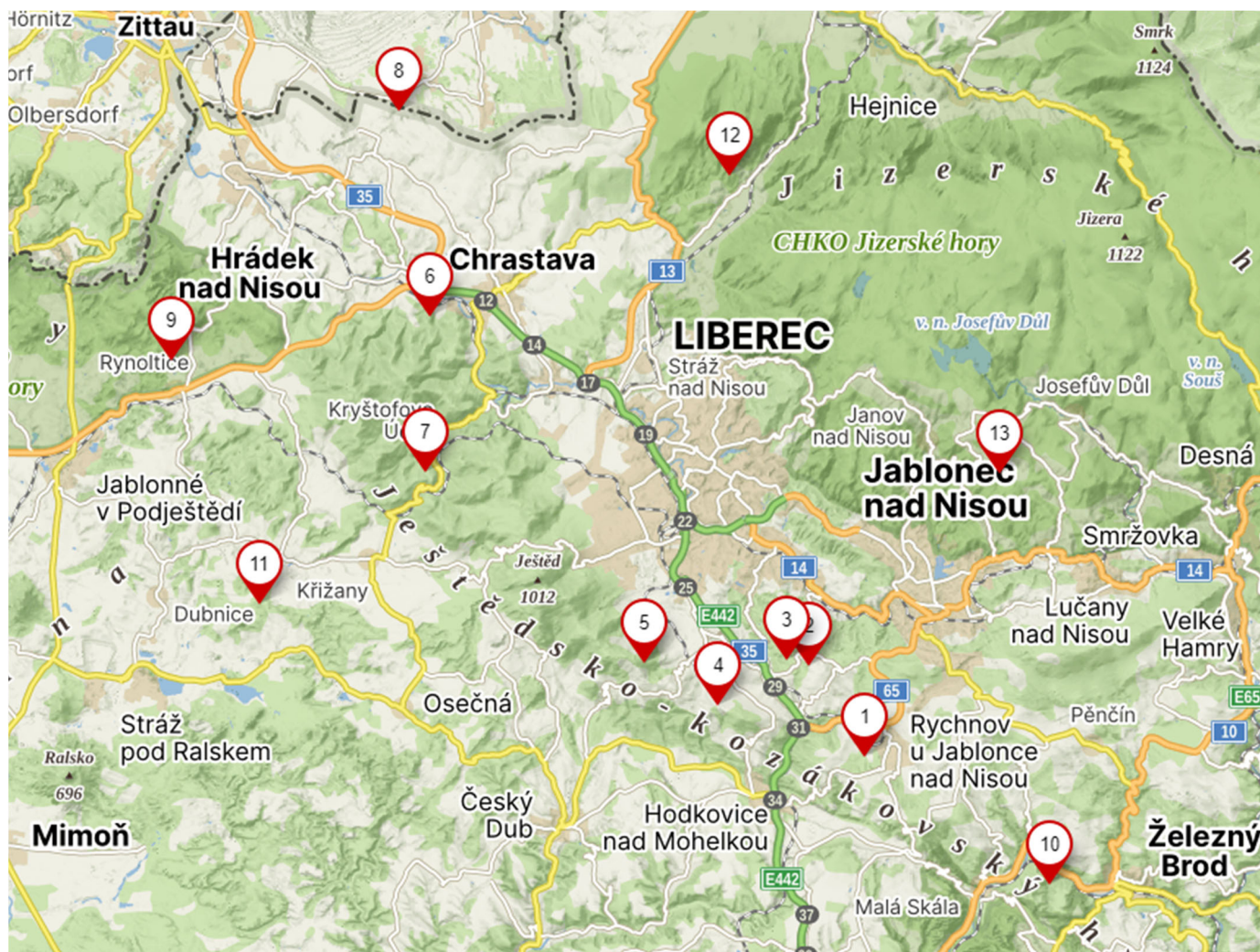

Dary, které jsme od našich podporovatelů v loňském roce obdrželi, pomáhaly s konkrétními projekty. Jedním z nich byla obnova rašeliniště v Národní přírodní rezervaci Rašeliniště Jizery. Tato lokalita byla v minulosti necitlivě odvodňována a cenné území tím dlouhodobě trpělo. Již před časem začal Jizersko-ještědský horský spolek v těchto místech budovat dřevěné přehrážky, které odtoku vody zabraňují. Letos se jich podařilo vybudovat 82. Pokračovali jsem i ve výsadbách druhově a věkově rozmanitých lesů. Díky našim dárcům je za minulý rok v zemi přes 50 tisíc nových stromků. Lesy jsou díky tomu stabilnější, přirozenější, zdravější a zároveň zvyšují retenci vody v krajině. Za neméně důležitou považujeme i podporu ekologické výchovy nejmladší generace. Podpořili jsme dvě desítky škol a organizací pracujících s mládeží v jejich ekologicko výchovných aktivitách. Projektů, které jsme díky našim dárcům mohli podpořit bylo však mnohem více. Všem, kteří nám s tím pomohli, velice děkujeme a budeme rádi, pokud se mezi ně zařadíte též.

V loňském roce jsme oslavili kulaté výročí. Před třiceti lety zažily Jizerské hory ekologickou katastrofu nebývalých rozměrů. Více než sto kilometrů čtverečných náhorní plošiny bylo po imisní a kůrovcové kalamitě velkoplošně odlesněno. Právě proto byla v roce 1993 založena naše Nadace pro záchranu a obnovu Jizerských hor, jejíž tehdejší název odpovídal stavu pohoří, které potřebovalo dobrý plán, oddané ochránáře a mnoho peněz. Díky naší nadaci se podařilo sehnat první finance na nápravu nebývalé katastrofy, která hory postihla. Brzy naši snahu podpořily osobnosti, firmy i zahraniční nadace miliónovými částkami a obnova Jizerských hor mohla začít. Dnes už se hory zelenají, 30 let starý pohled na zubožené lesy je minulostí, ale vyhráno ještě zdaleka není. Zvláště v kontextu globální změny klimatu, která doléhá na lidi i přírodu a předkládá nám nové výzvy. Co se nám za těch 30 let povedlo si můžete přečíst v této brožuře: <https://www.nadaceivanadejmala.cz/images/30let/30-let---nadace-ivana-dejmala.pdf>

Ochraně přírody se budeme věnovat i nadále a budeme vděční, pokud nám s tím pomůžete. Počet obnovených tůní, vysázených stromů, zachráněných rašelinišť, opravených stezek či dětí, které prošly ekologickým vzděláváním, záleží na každém z nás. Budeme velice rádi, pokud svým darem naši snahu podpoříte.

ORIENTAČNÍ MAPA VÝSADEB

Legenda (množství sazenic dle lokality):

1. Rychnov u Jablonce nad Nisou • 22 100 ks sazenic	5. Šimonovice • 7 400 ks sazenic	9. Rynoltice • 3 520 ks sazenic
2. Rádlo • 10 300 ks sazenic	6. Bílý Kostel nad Nisou • 400 ks sazenic	10. Líšný • 800 ks sazenic
3. Jeřmanice • 1 500 ks sazenic	7. Kryštofovo Údolí • 800 ks sazenic	11. Žibřidice • 1 200 ks sazenic
4. Dlouhý Most • 1 600 ks sazenic	8. Hrádek nad Nisou • 4 500 ks sazenic	12. Oldřichov v Hájích • 5 200 ks sazenic
		13. Horní Maxov • 400 ks sazenic

DETAILNĚJŠÍ MAPU VÝSADEB NALEZNETE ZDE:

<https://www.nadaceivanadejerala.cz/projekty/zvyseni-stability-lesnich-porostu-na-liberecku>

Naší vizí je čisté, přirozené, druhově rozmanité přírodní a krajinné prostředí a společnost, která dodržuje principy trvale udržitelného života.

Pomozte nám zvýšit druhovou rozmanitost našich lesů.

Děkujeme!